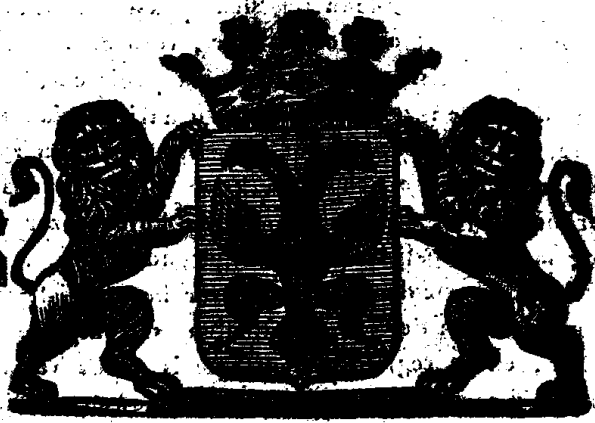

ARNHEMSE SCHEDE COURANT

WOENSDAG 4 MAART.

De prijs deser Courant, die gezegd vijfmaal weke wordt uitgegeven, en wel op Dinsdag, Woensdag, Donderdag, Vrijdag en Zaterdag, is ƒ5 in de drie maanden.

De prijs der Advertentiën is, van 10 v. v. regels, ƒ1.00, en voor elk der volgende 10 centen, behalve 35 centen voor elke plaatsing.

Buitenlandsche berichten.

PRUISSEN.

Breslau, 23 febr. Volgens hier ontvangene berichten, moet de opstand te Krakau thans geheel losgebarsten zijn, zoodat het zwak Oostenrijksche militair kommando, hetwelk uit Podgorze binnengerukt was, teruggedreven is geworden. Onderscheidene ambtenaren, welke op ons gebied gelugt zijn, hebben in de grensstad Mislowitz, in Opper-Silezië, verhaald, dat de opstand te Jaworzno, in het Krakausche, uitgebroken is, dewijl een troep van 25 Oostenrijkers den geestelijke aldaar, die wapenen verborgen hield, wilde arresteren. Ten 10 ure des avonds werd de alarmklok geluid, het militaire garnizoen overvallen en ontwapend. Omstreeks 70 der opstandelingen werden in vrijheid gesteld. In betrekken is het, dat de opstandelingen, hut- en groefarbeiders, ergerlijke buitensporigheden gepleegd en zelfs eenen ambtenaar opgehangen hebben. De overheid heeft dien ten gevolge en dewijl het aantal vlngelingen steeds toenam, 7 "ulanen" uit Beuthen, in Opper-Silezië, naar Mislowitz afgezonden. Volgens een, evenwel niet geheel authentiek, bericht, moeten te Lemberg reeds eenige der oproerlingen, over welke het krijgsgeregte vondsgebied heeft gefusilleerd zijn geworden. Naar bijzondere tijdingen moet, in den omtrek van Krakau, reeds een aanzienlijk aantal opstandelingen verzameld zijn. De, onder aanvoering des zoons van eenen voormaligen Krakauschen senaats-president bekende Pruisische Snelpost, heeft op Krakausch gebied gewapende troepen volk ontmoet, welke zich naar Krakau begaven. Uit Jaworzno trok het eene gedeelte des volks over Birtz, het andere over Czenowitz naar dezelfde plaats.

Stallponen, febr. Naar bekend is, is er, ter weering aan de grenzen van uit Polen binnen dringende bedelaars, een militair kommandement, uit infanterie, jagers en dragonders bestaande, in de districten Stallponen, Goldapp, Pitkallen en Ragun. Van groot voordeel voor de pruisische grensgaarden is derzelver bezetting door militairen. Voor dezer tijd was er geen einde aan het rooven en stelen. Men dooft het naar wils, dat het aan het militair kommandement, in den korten tijd van 17 augustus tot nu heden, gelukt is ongeveer 12,000 individuen, die overvallen door de dorpse armoede, in het pruisische kwamen bedelen, af te wijzen en daar door de vermeerdering der ellende in deze provincie te voorkomen. Ontzettend is de armoede. Het is te voornamelijk, te zien onder de menschen, verveeld door den honger, en welke ten gevolge van de armoede, zich door de wangen van den hongers- dood trachten te redderen, wanneer zij nabij hun doot zijn, door de wangen weder over de grenzen worden gedreven. Niet minder armoede heerscht in eenige pruisische streken. Ook hier ziet men geheele scharen broodlooze lieden rondtrekken, om hun leven met behalen te raken.

(Kontingent-Bezetting.)

ENGLAND.

Londen, 23 febr. Volgens het groote ploit als bevestigd, zullen de verzoeken zijn gevallen. Nadat het Parlement langdurige zittingen aan de erfnaam van den voorzigtig van sir H. is doeken, met 337 tegen 240 de meerderheid van 91 stemmen, tot

de aanvaarding van dien voorzigtig besloten. Alle partijen hebben zich in dezen doen hooren; en nog tot gisterenavond heeft het bestuur eenen scherpen aanval van de oude Tories onderhouden, die hetzelfde verweeten, dat het alleen door eene coalitie van de whigs met een deel der Tories den maatregel kon doordrijven. De ministers hebben met de uiterste haast de zware taak, die zij op zich hadden genomen, volbragt, en zich, zoo als de Times het uildent, — zekeren overtreffen. De meerderheid van 97 wordt als sterk genoeg beschouwd, om nu den maatregel in het Hoogerhuis tot dan einde toe door te voeren.

— De markies van Worcester, kandidaat der beschermende partij, is gisteren als vertegenwoordiger voor het oostelijk district van Gloucestershire gekozen des vervanging van den heer Chanteris, die zijn ontslag heeft ingediend ten gevolge van een verschil met den minste zijner compittenten.

— Er zijn belangrijke berichten ontvangen van Mexico en Vera-Cruz van evengemelde stad, tot den 2sten, van laatstgenoemde, tot den 13den januari. Deze berichten melden de verheffing van Paredes tot president van de republiek en de samenstelling van een kabinet, aan welke hoofd Almonte staat. Van deze berichten ropens den heer Sidell zijn niet ontvangen.

De jongste indische berichten maken ook gewag van een bij geluk nog tijdig ontdekt complot, om de stad Disapore, door verraad en het vermoorden van al de zich aldaar bevindende Europeanen, in handen van den koning van Nepal te spelen.

Het was, terwijl bijna al onze troepen naar het Punjab waren opgezonden, dat aan den koning van Nepal den voorslag tot dit gruwelstuk werd gedaan. De ontwerper, zijnde de Monshes van het eerste regiment, bedong tot zijne belooning, dat hij, onder anderen door den koning tot visier aan worden aangesteld. Met behulp van de muzelmansche Sepoys, wilde hij onzerhoeds de kazernen overrompelen, de Europeesche bezetting afsnaken, en voortgaande de verdere Europeesche bevolking vermoorden. Van wege den koning van Nepal was hij rijkelijk van goud tot het drijven van zijn plan voorzien. Van de door hem omgekochten gingen evenwel sommigen den majoor Rowcroft, kommandant van het regiment, verwittigen, waarop de Monshes ontrouwd gevangen werd genomen, en het doorzoeken van zijn zaak door de stelligste bewaarden van zijn schuld overleverde. Den volgenden dag is hij naar Patna opgezonden om aldaar te regt te staan; volgens sommigen zal hij opgehangen, volgens anderen zal hij aan een kanon gebonden en alzoo doodgeschoten worden.

FRANKRIJK.

Parijs, 23 febr. In de zitting der kamer van afgevaardigden heeft de heer Legon de Campariz zijn voorstel intykt, dat de wet van de zaak waarden van toelating tot openbare ambten, en werd de discussie over het in beraadslaging nemen van het voorstel geopend. De minister van buitenlandsche zaken verzet zich niet tegen het voorstel, weshalve hetzelfde in overweging zal worden genomen.

— Men schrijft uit Teulon, dat het frogat Belle-Poule den 17den februari naar Bourbon vertrekt. Dit schip heeft 230 officieren, onder-officieren en soldaten, benevens 1,500,000 franken aan boord.

— Het stoomschip Metéore is thans in orde gebracht en zal ter beschikking worden gesteld van den maritiemen gezant.

— Een brief van Port au Prince, van den 23sten januari ik, meldt, dat de president Hierrot eene algemeene ligting van alle ingeners had bevolen, van af 15 jaren tot 60, om tegen het spaansch gedeelte van het eiland op te rukken; men hoopte op eenen opstand, dien men verwachtte den 25sten te zien uitbarsten. In eene proclamatie verdedigt de president zijn gedrag in de zaak van den heer Rabrac en noodigt al de Haïtiërs uit om de Franschen te eerbiedigen, zooval als alle andere vreemdelingen, op het gebied der republiek wonende.

— Men leest in eenen brief uit Madrid, in het Memorial Bordelais, als volgt;

De staatkundige kringen zijn heden in de hoogste spanning door de aankomst van eenen kabinets-koerier, komende van Napels en overbringer zijnde van depeches van den hertog de Rivis, gezant bij het hof der beide Siciliën, en welke men zegt betrekking te hebben op de huwelijks-kwestie van den graaf van Trapani met onze jonge koningin.

Men verzekert, dat de ministerraad zich verklaard heeft tegen de stappen, in dese zaak gedaan, krachtens de instructiën van het vorige ministerie. Men voegt er nog bij, dat twee ministers hunne demissie hebben willen indienen, omdat zij het niet eens zijn met hunne overige ambgenooten. Ook zou de generaal Mazarredo verscheidene personen van hoogen rang bij zich vereenigd hebben, onder anderen ook den maarschalk Narvaez, en dat er sprake is, dat hij op nieuw aan het bewind zou komen.

— Thans is ook door onze regering aan de Kamers een voorslag gedaan, om het port der brieven te verminderen. De concept-wet, die daartoe II. saterdag door den minister van koophandel bij de afgevaardigden is voorgedragen, houdt in, dat, met den aanvang des volgenden jaars, het verhoogde port van 10 centimes (5 cents) waaraan de gemeenten, alwaar geen postkantoor bestaat, onderworpen waren, zal ophouden. Voorts sullen de enkele brieven (lettres simples) over eenen afstand tot 20 kilometers ingesloten 10 centimes, tot 40, 20; tot 120, 30; tot 300, 40; en boven de 300 kilometers 50 centimes betalen. In zulke gemeenten, na den 1sten, waar de bezorging vijfmaal daags geschiedt, zal het port van den enkelen brief 15 centimes zijn. Voor de verzending van geld of geldswaarde zal 2 pCt. van het bedrag betaald worden, (dese bepaling is in de Kamer met geroep van goedkeuring ontvangen.) De boete op het overbrengen of nigeven van brieven en pakketten door personen, niet tot den post behoorende, is op een minimum van 150 franken en een maximum van 300 franken bepaald, welke som tot 1000 franken zal gaan, zoo de verzending per spoorlijn geschiedt. Brieven of andere geschreven stakken, de personen, welke ze overbrengen, of zoo dese bedienden zijn, hunne meesters registreerks betreffende, ook die, welke verzendingen van goederen betreffen, zijn echter van deze strafbepalingen uitgezonderd.

— Een blad zegt, dat het hertog van Orleans, onderzocht in de zaak van den abt. Contre-atto beproeven heeft, dat hij niet ten onrechte veroordeeld is geworden.

— Dit blad deelt men van den 4den februari de bevestiging mede, dat Achmed-Bey een edict heeft uitgevaardigd, waarbij de negers in sijn staat 25 jaren verklaard, en elke vreemde slaaf, die sijn land betreedt, ook zijne vrijheid heeft verkregen. De vrijverklaarde slaven zijn vrijwillig bij herten hooren in

dienst gebleven, zoodat dit besluit geene storing heeft, te weeg gebragt. Men zou in Algerië gerust gelijken maatregel kunnen nemen.

SPANJE.

Madrid, 23 febr. Het nieuwe ministerie *Miraflores*, hetwelk door toedoen van *Narvaez*, met groote moeite tot stand gekomen is, bestaat uit leden van verschillende moderantistische fractiën. Zoo al de beginselen van erde beslissend bij hetzelfde bovendrijven, zoo zal het waarschijnlijk toch slechts een kort overgangs-ministerie zijn en moeilijk op eene groote meerderheid kunnen hopen, ten zij het eene onverwachte groote zelfstandigheid aan den dag legge. Men ziet het met angstige verwachting het programma te gemoet, waarmede het bij de cortes aankomen zal. *Narvaez* is tot de waardigheid van opperkapitein-generaal des spaanschen legers verheven geworden, welke met die van een *generalissimus* overeenkomt. Dit heeft algemeen mishaagd en het is, inderdaad, belagohelijk, eenen opper-veldmaarschalk te benoemen in een tijd, dat er geen leger verzameld of in het veld is. Sedert den vorst des vredes, — treuriger gedachtenis, — heeft Spanje geen *generalissimus* meer gehad, en tegen dezen titel komt de Castiliaasche trots wroevelig op. Klaarblijkelijk zal de militaire heerschappij nog langer duren en *Narvaez* wil maar de magt niet uit zijne handen geven. Hij vergeet geheel het spaansch karakter.

— Het nieuwe ministerie is zoo even, door een verbod van het ergerlijk beurspel, den algemeenen wensch te gemoet gekomen. Voortaan zullen slechts koopen en verkoopen tegen gereed geld geoorloofd zijn. De eerste vrucht van dezen maatregel zal wel het weder meer in omloop komen van kontanten zijn.

BELGIE.

† *Brussel, 1 maart.* Gisteren, geen genoegzaam getal van leden in de Kamer der Representanten verschenen zijnde, kon geene zitting plaats hebben, maar is dezelve tot morgen ten twee ure namiddag verdaagd. Het is mogelijk, dat zich alsdan de onbestemde toestand, welken men algemeen de *ministeriele crisis* noemt, eenigzins zal opklaren, maar kwalijk zal het genoegzaam tijdig voor het vertrek van de brievenpost zijn. In de zitting van den senaat van gisteren heeft de minister van justitie, op eene interpellatie van den senator *Dumon Dumortier*, volgehouden, dat door het ministerie voortdurend over een zeer gewichtig vraagstuk beraadslaagd wordt, met den ernstigen wensch van daarover tot overeenstemming te komen; en dat mitsdien, zoo lang die beraadslaging nog gaande is, van geene ministeriele crisis te spreken valt.

»Bij koninklijke besluiten van ergister (27 februari) is de demissie van den minister van oorlog, *Dupont* aangenomen en die generaal tot aide-de-camp des konings benoemd.

— »De heeren barons *James* en *Anselme de Rothschild* en *Thurneysen* bevinden zich thans in de provincie Leik, met oogmerk om daar eenen aankoop te doen, en daarna, zegt men, zich naar Holland te begeven.

Binnenlandsehe bevingten.

Amsterdam, 2 maart. Wij vernemen van goederhand, dat door het stedelijk bestuur aan den heer *J. Grave* alhier vergunning is verleend om in deze hoofdstad, ten zijnen koste, artesische puiten te boren, en op zes onderscheidene plaatsen een vergaarbak, pomp of fontein te plaatsen. Men wil verder weten, dat, bijaldien deze boring goed drinkbaar water mocht opleveren, hetzelfde niet hooger dan a 10 centen de 100 Nederlandsche kannen zal mogen verkocht worden.

s Gravenhage, 28 febr. De leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal zullen aanstaanden dinsdag of woensdag voor eenigen tijd huiswaarts keeren, na vooraf nog de nominatie van kandidaten voor den vacerenden post bij het collegie van raden en generaalmeeesters der munt te hebben opgemaakt.

— De geruchten, volgens welke de heer van *Hall* zijn portefeuille zoude wederleggen, en als gezant naar Engeland den heer *Dezel* zou gaan vervangen, of het portefeuille van binnenlandsche zaken definitief zou aanvaarden, of ook, dat dit portefeuille voor den heer *Briloe*, voorzitter der Tweede Kamer, zoude bestemd wezen, zijn tot dusver van allen grond ontbloot.

— Met betrekking tot den savat, op II. vrijdag

door de politie gedaan bij den spekslager-winkelier *Boer*, in het Noordeinds alhier, verneemt men, dat aldaar is gesaisseerd eene massa papieren, afkomstig, naar men zegt, van de voormalige staats-secretarie, nu kabinet des konings. Die archieven zouden aldaar door eene schoonmaakster voor aheurpapier; verkocht zijn, en zouden ook ten huize dezer vrouw nog meer dergelijke papieren gevonden zijn.

Er is meermalen getklaagd over het vermist geraken van archieven der departementen van algemeen bestuur, en te regt of ten onregt is zulks veelal aan ontroef van schoonmakers, enz. geweten; die, nadat de ambtenaren hunne bureaux hebben verlaten, toegang tot alle kamers hebben om deze te reinigen en in orde te schikken. Het is te wenschen, dat de gedane ontdekking de instelling eener strenge controle op de dienst dezer vrouwen ten gevolge hebbe.

— Men wil weten, dat de advokaat *Blussé*, die in de zaak van het openbaar ministerie (ten verzoeken van mr. *Boz*) contra *A. van Bevervoorde*, voor laatstgenoemde had gepleit, door mr. *Boz* herhaaldelijk tot een tweegevecht is uitgedaagd. (H.-B.)

— Het *Staatsblad* no. 9 bevat het besluit van den 18den februari 1846, houdende bepaling, dat, tot daargestelling of verandering van fabrieken van lucifers en zwavelstokmakerijen, de toestemming der plaatselijke besturen wordt vereischt.

s Gravenhage, 2 maart. Bij koninklijk besluit is de oprigting vergund van eene vernoetschap, onder den naam van *vijfde genootschap tegen zeegevaar*, die te Amsterdam zal zijn gevestigd. Zij zal stand houden tot 31 december 1861. Het fonds is bepaald op een kapitaal van f 100,000, verdeeld in 20 aandelen.

— De eerste kamer der Staten-Generaal was tegen heden ten tweeden male bijeengeroepen, om te beraadslagen over het ontwerp van adres tot rouwbeklag aan den koning, wegens het overlijden van den jongen prins, doch men was, ten gevolge van het niet genoegzaam getal opgekomen leden, ADBERMAAT buiten staat eene vergadering te kunnen houden. (Onze Beste-Kamer-oudjes kunnen nog niet eens bijeenkomen; om een adres van rouwbeklag aan den koning vast te stellen en te gaan aanbieden!! Zou dit uitblijven een bewijs zijn van hunne onmagt van huythen onwil of van hunne onderdaanigheid jegens den koning?)

— De afdelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben heden onderzocht het gewijzigd ontwerp van wet nopens den accijns op de suiker.

Leiden, 1 maart. Ook de literarische faculteit aan onze hoogeschool heeft besloten de tentamina af te schaffen.

Sneek, 27 febr. Dinsdag II. is onder het dorp Langweer door *G. A. K. van Oppenhuizen* eenen arond geschoten, hebbende 2 of 13 duim vlugt.

Maastricht, 1 maart. Heden is *Z. Exc.* de heer van *Meeuwen*, onlangs tot gouverneur van het herzogdom Limburg benoemd, alhier aangekomen; en zal morgen zijne hooge betrekking aanvaarden.

Arnhem, 3 maart. Het is genoeg bekend, in welken kommerlijken toestand een aantal gemeenten van Gelderland, vooral in het benedenste gedeelte van dat gewest, verkeeren ten gevolge van den mislukten aardappel-oogst in het afgeloopen jaar. Herwijnen en Hellewo zijn hieronder voorzeker ook te rekenen; maar het is er, echter, tot nog toe niet zoo rampzalig gesteld als uit het bericht van den predikant *Heidring*, van Hemmen, geplaatst in het *Handelsblad* no. 4454, zou moeten afgeleid worden. Wij verhoogen ons, dit te kunnen verzekeren, op grond van officiële berichten, bij het provinciale gouvernement ingekomen van ambtenaren, die het volledigst vertrouwen verdienen. Niemand behoeft er nog van honger om te komen. Wie zich bij de afbesturen aangemeld kan bekennen, wat noodig is om in de allerdringendste behoeften te voorzien. Er mogen er misschien zijn, die de vóór tabak moeten ontberen; maar zeker geen, die verzeft vragen om hetgeen hun onmisbaar is om in het leven te blijven.

Ingezonden stukken.

De adstructie tot het requisitoir van den heer DRUCKERSTEN, in de zaak tegen de vrijheid der drukpers, toegelicht.

I.

Wij tillen aan een werk, dat wij ons dadelijk na het hopren der voordragt van den heer DRUCKERSTEN hadden voorgenomen, en dat wij reeds sedert lang zouden hebben voltoerd, ware niet ter onze kennis gebragt, dat de heer DRUCKERSTEN heerschelijk had toegezegd zelf een uittreksel zijner adstructie mede te deelen. Wij wenschen, van dat uittreksel gebruik te maken, hoopte daarin een meer volledig en juist overzicht der stellingen van het openbaar ministerie terug te vinden, dan onze gebrekkige aan-

teekeningen en ons gehangen ons kunnen verschaffen. De heer DRUCKERSTEN heeft echter aan die toezegging geen gevolg gegeven, en tot onzen spijt zien wij ons dus verplicht ons te verlaten op hetgeen wij hebben aangeteekend en onthouden. Uit den aard der zaak kan derhalve noch ons verslag noch onze kritiek volledigheid beoogen; zelfs zou het kunnen gebeuren, dat wij ons soms schuldig maakten aan eene misvatting en verkeerde voorstelling der woorden of bedoelingen van *Z. E. G. A.*; wij protesteren echter van onze goede trouw in dat geval. Zoo de heer advokaat generaal later nog mogt kunnen besluiten tot het openbaar maken van zijne adstructie, zullen onze dwalingen blijken, zoo die, onzes ondanks, in ons verslag mogten insluipen.

Wij geven vooraf de voornaamste stellingen van den heer DRUCKERSTEN in derzelver samenhang en geheel, ons voorbehoudende, die in een volgend artikel ter toetse te brengen.

Zoo heeft dan de heer DRUCKERSTEN beweerd: »De trouwrede moet als eene geheel vrijwillige persoonlijke daad van den vorst worden beschouwd; het zijn woorden; uit zijn hart en uit vrije overtuiging gesproken; want geene wet schrijft het houden van zoodanige rede voor; hij kan het doen of nalaten naar goedvinden.

»Zoo wordt die rede ten onzen! steeds beschouwd door de vertegenwoordiging; de meeste leden verklaarden, bij de vorige en laatstvergele gelegenheid, dat zij het als onbeleefd zouden achten, indien de Tweede Kamer het stilzwijgen bewaarde en geen antwoord aanbod, wanneer de koning in plechtige zitting tot hun het woord heeft gevoerd. De heeren *LUZAC* en *DE KEMFNAER* gaven bijzonderlijk als hunne meening te kennen dat de eerbied jegens den koning een antwoord eische.

»Overkomstig deze meening is bij alle beradslagingen in de Tweede Kamer die trouwrede dan ook steeds als het persoonlijk werk des konings voorgesteld.

»En van wien anders zou zoodanige rede het werk kunnen zijn? Van eene minister afzonderlijk, onmogelijk, daar zij het gehele bestuur omvat. Evenmin van de ministers gezamenlijk, of van een zoogenaamd ministerie, daar wij geen eigenlijk gezegd verantwoordelijk ministerie kennen, maar bij de wijziging der grondwet in 1840 alleentijk de verantwoordelijkheid der ministers is vastgesteld, elk voor zoo ver zijn bekeer reikt, en voor zoo ver hij, bij gelegenheid der uitvoering van de grondwet of andere wetten, deze moet hebben overtuigd.

»Eene trouwrede, welke geene daad van uitvoering van eenige wet, Artikel 107 der grondwet scheijft, maar dat de zitting der Staten-Generaal door den koning of door eene commissie van zijnen woge zal worden geopend, is een geheel anderszins soort van uitspraak.

»Deze uitspraak is een geheel anderszins soort van uitspraak, hetwelk melding te maken. Volgens dit artikel is dus alleen en uitsluitend de koning bevoegd tot het openen der zitting van de Staten-Generaal, hetzij in persoon, hetzij van zijnen woge door eene commissie. De medewerking der ministers is hier uitdrukkelijk bevestigd; immers stellen de artikelen 75 en 76 der grondwet de ministers slechts verantwoordelijk voor zoodanige daden van uitspraak, door welke wetsbepalingen zijn overtreden; en hunne medewerking tot die daden kan slechts vereischt worden bij koninklijke besluiten en beschikkingen, welke zij gehouden zijn mede te onderteekenen. Hunne onderteekening wordt evenwel geheel gemist bij eene trouwrede, en uit dien hoofde kan er dan ook geen sprake zijn, dat zij daartoe zouden hebben medewerkt, of daarvoor verantwoordelijk zouden zijn. De koning sprekt, bij het houden eener trouwrede, geheel uit vrije bevoegdheid, geheel alleen.

»Men heeft daartegen twee bedenkingen geopperd welke van gewigt schijnen. De eerste is, hoe het mogelijk kan zijn, alleen van den persoon des konings eene rede toe te schrijven, welke verslag doet over alle takken van heker, en de trouwsoorlog onderverper omvat. Een mensch, zegt men, kan onmogelijk alle onderdeelen van het koninkrijk gadeslaan, en daarover zijn oordeel uitbrengen, benevens middelen om daarin te voorzien, beramen.

»Maar men heide op het oog, dat die trouwrede niets anders is dan een verslag van hetgeen er in die onderdeelen van bestuur geschiedt, en dat men beraamd heeft, dat daarin geschiedt niet. Dit waarom men na de koning zoodanig verslag te nemen geen van de koning onder zijn oog geschiedt, en voorts, dat niemand is daartoe, integendeel, beter in staat, want niemand overziet het koninkrijk beter dan de koning kan, bij het stellen van de trouwrede; de hulp zijner ministers inroepen, om hem mede te behoeven te doen, zij kunnen niet dat werk, dat voor zoo ver hunne departement betreft, opstellen, en dat mede de koning eene geheel andere dan daarvan artikel 75 der grondwet bevaagt, maar dat de trouwrede nog eene regerings-handeling is, hetwelk geheel van de koning, eigenmachtige daad des konings.

»Eene tweede bedenking is deze, dat, als men de trouwrede uitsluitend aan de koning beschouwt, ook noodwendig de verantwoordelijkheid van de koning op hem moet gericht worden te rusten, en dat men over een te brengen is met de koninklijke verantwoordelijkheid. Dit is echter onjuist. De koninklijke verantwoordelijkheid is niet ingesteld om, de koninklijke verantwoordelijkheid te bevestigen, en het openbaar ministerie, dat zich gevoelig hebben verzet, indien de koning niet de verantwoordelijkheid werd aangerank.

toch, dat, indien de ministers voor eene troonrede niet verantwoordelijk zijn, die verantwoordelijkheid dan op den koning zou rusten, is onjuist. Immers heeft, blijkens het gezegde van den heer THORBECKE, de niet-aansprakelijkheid der ministers geenszins de aansprakelijkheid des konings ten gevolge. Zoo ook leert de heer VAN SOESTBEEK, dat de eigenlijk gezegde staatkundige verantwoordelijkheid der ministers niet bij ons bestaat; deze gaat slechts zoo ver, als zij door overtreding eener wet strafbaar worden en vervolgbaar in regten; maar morele verantwoordelijkheid zouden wij missen, en deze is geenszins in 1840 bedoeld noch gewild. Ook bestond die vóór de herziening der grondwet in 1840 niet: de minister VAN MAAJIK verklaarde daaromtrent in den jare 1828 in de Tweede Kamer der Staten-Generaal: *Au roi seul nous sommes responsables*. Niettemin bestond ook destijds de koninklijke onschendbaarheid, hoewel toenmaals de ministers zelfs niet voor de uitvoering der wetten verantwoordelijk waren.

De ministers zijn dus niet aansprakelijk voor de troonrede, maar daaruit volgt niet dat de koning het daarom zijn zoude. De grondwet vordert geene verantwoordelijkheid voor eene troonrede; vroeger bestond die voor geene enkele regeringsdaad, en in 1840 is die alleenlijk vastgesteld voor koninklijke besluiten en beschikkingen, de uitvoering van wetten betreffende. Dien ten gevolge gaat bij ons de stelling: *le roi régné mais ne gouverne pas*, niet op.

Dit blijkt uit het verhandelde bij gelegenheid der herziening der grondwet in 1840. Men verlangde toen het beginsel der onschendbaarheid des konings en der verantwoordelijkheid van de Ministers, in te voeren; maar de Tweede Kamer voegde er bij, dat men deze verantwoordelijkheid geenszins verlangde op de wijze van naburige staten, maar alleenlijk personele verantwoordelijkheid der ministers voor ongrondwettige en onwettige daden, zonder eenige aanranding van het soevereine gezag des konings, en men dus in geenen deele een zoogenaamd verantwoordelijk ministerie wenschte ingevoerd te zien. Hieruit blijkt, dat die verantwoordelijkheid, welke voor het jaar 1840 in geen enkel opzigt bestond, toen alleenlijk werd bedoeld en vastgesteld voor koninklijke besluiten. Derhalve bestaat die verantwoordelijkheid ook thans niet voor eene troonrede.

Dit stelsel is alzoo door den Hoogen Raad begrepen in deszelfs straf-arrest van 15 februari 1841. — Daar was sprake van eene honende beoordeeling van eene koninklijke hoedschap, gevoegd bij een ontwerp van wet. Hoeveel te meer reden heeft men dan niet om dat stelsel toe te passen op eene troonrede, welke in niet het minste verband staat met eenige wet?

Wel is waar geeft zodanige troonrede verslag van ministerieel handelingen, of van daden, voor welke de ministers verantwoordelijk zijn, — maar men moet de troonrede niet als een geheel beschouwen, van hetgeen de Tweede Kamer der Staten-Generaal zegt dan ook slechts, de inhoud beoordeeld. Daarvan zeide de heer VAN COILLIE, dat hij het als het werk der ministers beschouwt, en alle leden, welke op gelijke wijze over de troonrede oordeelden, hadden daarbij op het oog de daden, welke in de troonrede vermeld staan, en niet die troonrede zelf. Spreekt men alleen van de daden, over welke die troonrede handelt, over de onderwerpen, daarin aangeroerd, — dan kan het opgaan, dat men slechts de ministers bedoelt en slechts hen treft; maar spreekt men over den stijl der troonrede, over de uitdrukkingen, daarin voorkomende, over den geest derzelve, — dan treft men regstreeks den koning, en kan men alleenlijk hem bedoelen, daar niemand anders voor die rede aansprakelijk is. Dan treft men alleen den koning alleen treffen hem, die bekend staat als de troonrede te hebben uitgesproken, en niet iemand, dien men voorgeeft, dat daarvan de steller zou zijn, zoo als de schrijver van het geïncrimineerde stuk zulks wil laten voorkomen.

Ik spreek hier alleen van grondwettige aansprakelijkheid, niet van zedelijke. Die zedelijke verantwoordelijkheid kan geene grondwet wegnemen, en rust ten allen tijde op den vorst. De heer THORBECKE in zijn antwoord op den 11den jare 1828, erkent die morele verantwoordelijkheid van den vorst, want hij zegt daar, dat het beginsel der koninklijke onschendbaarheid het werd geschreven om een PHILIPS II. een troonrede afzetting te beveiligen. Zijn Hooggeleerdheid heeft dus duidelijk daarmede, dat de zedelijke verantwoordelijkheid naar regering op deze vorsten bleef rusten. Het is juist deze zedelijke verantwoordelijkheid van den koning, welke deze vervolging tot plicht maakt. Zoo is dit terecht door de regering ingezien.

In de tweede plaats dienen wij te onderzoeken, of de uitdrukkingen in het bedoelde artikel gebazigd, eene aanranding van de waardigheid en het gezag des konings, benevens hoon, smaad en laster van hoogstdeels persoon daartstellen. Welke wending men ook aan de uitdrukkingen geeft, steeds zal het blijken, dat de troonrede door dezelven in een verachtelijk daglicht wordt gesteld, en aan dezelve onbeschoftheid en verwatening wordt verweten, in zoo hooge mate, dat men dezelve niet zou kunnen lezen zonder de bitterste gevoelens van haat en verachting te voelen opwellen.

Daar wordt hier dus een honend oordeel over eene handeling geuit, en hoewel het nu waar moge zijn, dat den minister regter is aangenomen,

dat de persoon des konings in het geheele artikel niet wordt genoemd, zoo is dit echter, geen vereischte, om dien hoon op hem betrekkelijk maken. Als men toch van eene handeling spreekt, behoeft men den persoon niet bijzonderlijk aan te wijzen, maar blijkt het van zelf, dat die persoon is bedoeld, welke die handeling heeft verrigt. De honende uitdrukkingen van het geïncrimineerde artikel treffen de troonrede zelve; de wijze, waarop dat stuk is gesteld, den stijl, den geest; het was juist uit dien stijl en geest, dat men meende te mogen opmaken, dat de heer VAN HALL de steller van dat stuk zou geweest zijn, als ademende zijne onbeschoftheid, verwatening, enz. Aanmerkingen op den inhoud van dat stuk zouden veroorloofd zijn, dewijl daarin gehandeld wordt over zaken, door de ministers verrigt; maar nu die regstreeks de troonrede zelve treffen, kan niemand anders dan de verslaggever, dat is de koning, er door beleedigd worden.

De woorden van het geïncrimineerde artikel zijn honend en moeten de afkeuring dragen van elk, wien het hart warm klopt voor vorst en vaderland; de verachtelijke wijze, op welke daarin van de troonrede wordt gesproken, moest noodzakelijk de opmerkzaamheid van het openbaar ministerie trekken, en aanleiding geven tot eene vervolging. Het moest, uit dien hoofde aan het openbaar ministerie genakkelijk genoeg vallen, daartoe over te gaan en daarvoor gronden te vinden. Ook had het daartoe de bevoegdheid, om op eigen gezag te handelen; zoo uit de wet van 1 juni 1830 zelve, als uit artikel 22 van het Wetboek van Strafvordering. De wetgever heeft terecht de bepaling vastgesteld, dat, in zake van hoon of laster, tegen den koning of openbare autoriteiten gericht, geene aanklagt van de beleedigde partij vereischt zou worden; immers zedelijke wanbedrijven zijn *delicta publica*, en het openbaar ministerie is geroepen, in het belang van den staat, die misdrijven tegen te gaan. De onschendbaarheid des konings zou tot een ijdel woord worden, indien het ieder vrijstond ongestraft zijn honend oordeel te uiten over handelingen, welke regstreeks van den koning afkomstig zijn. Wat wordt er van die geprezen onschendbaarheid, zoo men de woorden des konings straffeloos in het oog der natie mag verachtelijk maken? En het is hier niet enkel de koning zelve, welke beleedigd wordt, maar ook het volk, tot hetwelk die woorden gericht waren, en in de eerste plaats de Staten-Generaal, welke dat volk vertegenwoordigen.

De helle theoriën, welke hier en daar bij den vreemdeling opgang vinden, en welke de dwaze fictie opwerpen, dat de koning geen eigenmagtig handelend persoon zou wezen, maar steeds loopende aan den leiband van zijne ministers, niet dan hunne woorden zou napraten, — hebben gelukkigerwijze in ons vaderland geen ingang kunnen vinden. Wij leven gelukkig onder eenen vorst, die met eigen vrije beweging in staat is, het welzijn des lands te bevorderen, en dat welzijn wil.

De beschuldiging van onderscheidene zijden, tegen deze en soortgelijke strafvordering in eene naburige provincie ondernomen, gericht, alsof het doel derzelve wezen zou de vrijheid der drukpers te onderdrukken, en de vrije uiting der gevoelens te versmoren, kunnen wij ten stelligste afwijzen. Het doel dezer vervolging is geen ander dan de wetten te handhaven en niet dezelve te schonden. Wel is het oogmerk, om eene weldadige vrees te verspreiden, en de dagbladen te betuengelen, — maar dit is meer dan noodzakelijk geworden en geprovoceerd door de herhaalde buitensporigheden, zoo tegen de daden der regering, als tegen bijzondere personen, aan welke zij zich schuldig maken. Die buitensporigheden dreigen met ontusten en oneenigheden, en, ter voorkoming daarvan, zijn deze strafvorderingen plichtmatig.

De beschuldiging tegen deze beklagde en geappelleerde ingebragt, luidt, volgens het bevelschrift van regtsingang, dat hij zich, door het plaatsen van de geïncrimineerde uitdrukkingen in een artikel, voorkomende in de bij hem uitkomende *Arhemsche Courant* van 4 november 11, zou hebben schuldig gemaakt aan het boosaardig en openbaar aanranden van de waardigheid en het gezag des konings, en aan het op gelijke wijze hoon en smaad van hoogstdeels persoon. Van die beschuldiging is hij ten onrechte door den eersten regter vrijgesproken. Om hiervan te doen blijken moet ik uwe aandacht vestigen op het onderwerp der beschuldiging;

1o. Of die woorden en uitdrukkingen hoon en smaad of aanranding van konings gezag en waardigheid daartstellen;

2o. Of die schrijver *dolo malo*, met boos opzet, die woorden heeft gebazigd.

Het onderwerp der aanklagt blijkt voldoende uit het gedrukte en overgelegde artikel. Dat onderwerp is van zodanigen aard, dat deswege geen twijfel kan blijven bestaan. De regter zal alleenlijk te beslissen hebben, of de Nederlandsche wetten voldoende zijn, om den koning te dekken en te vrijwaren tegen laster en hoon, dan wel of dit hier te lande straffeloos moet worden gedoogd. Hier toch is eene troonrede in een verachtelijk daglicht gesteld; de vraag is, of die daad, naar onze wetten, kan worden gestraft.

Wat is nu eene troonrede? Eene redevoering, in plechtige zitting der Staten-Generaal van den troon uitgesproken door den koning zelve, en mogende strekken tot het geven van richtingen omtrent den toestand des rijks, en van een verslag van de inzig-

ten der regering omtrent de belangen van het vaderland, en van de maatregelen, door haar genomen of voorbereid. Daar blijft te onderzoeken over, wiens werk zoodanige troonrede is; van de beantwoording dezer vraag moet de uitslag dezer strafvordering geheel en al afhangen. Is de troonrede het werk des konings niet, dan kan ook de beoordeeling van dat stuk, hoe honend ook, hem in geen opzigt treffen, want de woorden in het geïncrimineerde artikel bedoelen en spreken slechts van eene handeling, van de troonrede, zonder regstreeks eenen persoon aan te wijzen; de smaad of hoon, aan die handeling aangewreven, treft dus alleen den steller van dat stuk. Immers, om een voorbeeld te bezigen, als de griffier van dit gerechtshof een arrest van te regt-stelling voorleest, en iemand een honend oordeel over dat arrest velde, dan zou die hoon geenszins den griffier treffen, welke het, krachtens zijne ambtsbetrekking, voorlas, maar wel degelijk het hof zelf, dat als steller en ontwerper daarvan wordt aangemerkt. De vraag is dus deze: is de koning persoonlijk de steller der troonrede, dan wel handelt hij bij het uitspreken derzelve niet anders dan de griffiers bij het voorlezen van een arrest van het hof; zoodat de koning slechts geacht wordt krachtens zijne ambtsbetrekking een verslag van zijn bestuur, van zijne ministers voor te lezen. De waardigheid en de regten des konings verbieden om dit laatste aan te nemen. Hij handelt daar uit eigen gezag. De grondwet schrijft voor, dat hij zelf, in persoon de zitting der Staten-Generaal opene, en wil niet, dat hij het werktuig van anderen zij. De grondwet van het jaar 1815 heeft den vorst van Nederland niet tot een blind werktuig van zijne regering willen maken. Hij heeft een eigen werkring. Wel doet hij de wetten uitvoeren door ministers, maar de grondwet schrijft hunne bevoegdheid en verantwoordelijkheid voor. Het voorlezen der troonrede is niet de uitvoering van eenige wet, en het is dus ook niet eene daad van eigenlijk gezegd bestuur.

De eerste zinsnede, welke in de dagvaarding is opgenomen, waarin gezegd wordt, dat men het laster noemt eene troonrede als de tegenwoordige te willen doen doorgaan voor een staatsstuk, hetwelk achting verdient, zou alléén reeds voldoende zijn, om deze strafvordering te wettigen. Daarin toch wordt gezegd, dat de jongste troonrede zoo diep verachtelijk is, dat men het als laster zou moeten beschouwen, indien dezelve genoemd werd. Zoo wordt geoordeeld over eene rede, met welke de koning in persoon in plechtige zitting der Staten-Generaal heeft geopend. Het is eene duidelijke aanranding van de waardigheid des konings, te beweren dat hij woorden zou hebben gebazigd, bij die gelegenheid, welke bij elk verachting deden ontstaan. Maar het is ook tevens hoon en smaad tegen zijnen persoon. Vooral dragen daarvan de volgende zinsneden het kenmerk, waar aan die troonrede verwatening en onbeschoftheid zijn geweten. Of die ondeugden aan de handeling, dan wel aan den persoon, welke die handeling volvoerde, geweten worden, — is geheel hetzelfde. Door te zeggen: «de troonrede ademt onkieschheid en verwatening», legt men die ondeugden aan den steller en redenaar ten laste. Wij hebben hier dus al de kenmerken, welke voor het wanbedrijf van hoon worden gevorderd, de imputatie van bepaalde ondeugden aan een bepaald persoon. Die hoon moet worden gestraft, en strengelijk gestraft, omdat het hier den koning geldt, in wiens persoon het geheele volk wordt beleedigd, en vooral de Staten-Generaal, tot welke die verachtelijke rede zou zijn gehouden.

De derde vraag is deze: of die hoon en smaad en die aanranding der waardigheid des konings geacht moet worden boosaardig te hebben plaats gehad. Bij misdrijven van hoon moet de *dolus*, het booze opzet, altijd worden gepresumeerd; daar, waar een beleediging in de woorden ligt opgesloten moet men aannemen, dat dezelve opzettelijk is geuit, tot dat het tegendeel zal zijn bewezen. Het openbaar ministerie is niet verplicht afzonderlijk den *dolus* te bewijzen; maar de beklagde moet het bewijs leveren dat die *dolus* bij hem niet heeft bestaan. Het bewijs nu, dat in dit artikel het boosaardig opzet niet bestaat heeft, is niet door den beklagde geleverd; dit is geheel ten onrechte door den eersten regter aangenomen. De vraag is hier alleen: heeft de schrijver bedoeld de troonrede in een verachtelijk daglicht te stellen; zoo ja, dan moet men ook aannemen, dat hij den koning heeft gehoond en gesmaad. Het doet niets ter zake of die schrijver al de vooronderstelling oppert, dat de heer VAN HALL de steller der troonrede zou zijn, want dit neemt niets weg van het honende van zijn oordeel over de troonrede zelve. Al bedoelde de schrijver den heer VAN HALL te treffen door zijn honend oordeel, zoo neemt dit nog het resultaat niet weg, hierin bestaande, dat hij door een honend oordeel over die troonrede, den persoon des konings beleedigt. En men moet aannemen, dat hij dit boosaardig, willens en wetens heeft gedaan.

Wij noemen dus den koning een lasteraar; .... wij noemen dus den schrijver een lasteraar des konings, want hij heeft hem inderdaad beleedigd, en het bewijs is niet geleverd, dat hij een ander heeft bedoeld. De verbiedende woorden, met welke het stuk aanvangt: «Alwie het hart warm klopt voor vaderland» toonen ten duideljkste aan, dat de schrijver bewust was van het misdadige zijner oogmerken, hierin bestaande, van den geëerbiedigden persoon des konings te gaan hoon en lasteren. Iemand, die in

het openbaar constant strijkt schrijft som zoodanige woorden niet hebben ter neder geschild, indien hij niet voorzag, dat zijn vooruemen tot eene strafverdring zou kunnen aanleiding geven. Daartegen heeft hij zich willen deden, door op den voorgrond van zijn misdadig geschrift eerbiedige gevoelens te plaatsen voor den vorst, dien hij van zins was later bomsaardig te lasteren en te henen. Deze woorden, en hetgeen later in hetzelfde artikel voorkomt, moeten gezocht worden niet anders te zijn, dan eene slintheid, eene list van den schrijver, om zich te bekomen voor de strafwet, en zich achter die gevoelens te verschuilen.

Dit blijkt dus uit deze woorden, dat de schrijver geheel en al bewust was van het misdadige van zijne later geschildte uitdrukkingen, en dat hij zeer wel inszag, dat niemand anders dan de koning-zelf daardoor kon worden getroffen. Dubbel is dus deze roekeloote schrijver strafbaar, of hetgeen jure gelijk moet gesteld worden, deze beklagde, als uitgever, die door vrijwillig de verantwoordelijkheid van het geschiedverv op zich te nemen, in dezelfde plaats moet worden gesteld. Wij zullen dus het maximum der straf bij artikel 5 der wet van 1 juni 1830 voorgeschreven, tegen dezen beklagde en geappelleerde requireren.

Wij hebben, met de meest mogelijke getrouwheid, de woorden van den heer MEUNIERSEN teruggereven. Men beschouwe dit verslag, evenwel, niet anders anders dan als een kort uittreksel zijner rede, welke bijkans twee uren verleschte om uitgesproken te worden. Daaruit alleen zal men reeds kunnen opmaken, dat dit verslag slechts den hoofdzakelijken inhoud oplevert. Voor ééne zaak staan wij, echter, in, namelijk, dat men hierin de volgorde van het betoog van Zijn Edel Groot Achtbare zal terug vinden; wij hebben slechts de hoofdpunten van hetzelfde kunnen opteekenen, maar gelooven dan ook geen eedel hoofdpunt overgeslagen te hebben. Overigens heede men onder het oog, dat er reeds bijkans 14 dagen sedert het uitspreken dier rede verlopen zijn, en het nu zulk een tijdsverloop moeilijk wordt, uit het geheugen de juiste woorden en strekking van het gesprokene aan te tullen. Gelijk wij in den aanvang van dit verslag hebben gezegd, zullen wij in eenige volgende artikelen eene kritiek van de hier voorkomende stellingen leveren. Voeralsnog zullen wij er geen woord bijvoegen; wij gelooven met de striktste onpartijdigheid onze taak te hebben vervuld; ja niet zelden eenige punten sterker te hebben doen uitkomen, dan zij in het betoog van den heer MEUNIERSEN-zelfen voorkomen.

Intusschen is die voorgenomen kritiek thans veel moeilijker geworden, dan zij oorspronkelijk geweest zou zijn; daar het den hove (1) van Gelderland heeft behaagd sommige der stellingen van den heer advoocaat-generaal in deszelfs berucht arrest op te nemen. Voor ons die geene partij in het geding zijn, is een rechtelijk vonnis evenwel even zoo min een wettelijk gevoel, door de bedoelde heeren op eene andere wijze geopenbaard. Zonder schroom, maar ook zonder eenig gevoel van haat of partijschap zullen wij onze taak afwerken. Het publiek zal uitspraak doen, en de waarheid zal zegenvieren.

(Wij hadden uit den hier volgenden brief niet opgemaakt, dat de schrijver dien gaarne gedrukt zag en meenden, dat hij enkel dienen moest om een bericht, onzer courant, waarin abuizen waren te verbeteren. Naar aanleiding van dezen en eenen anderen gelijktijdig bij ons ontvangen brief, meenden wij daaraan te hebben voldaan. Wij zien, echter, uit de Leidsche Courant, dat de schrijver den brief gaarne geheel geplaatst had; wij voldoen dus hierbij nog aan dien wensch.)

Leiden, 24 februari 1846.

Mijnheer de Redacteur!

De waarheid heb ik te lief dan dat ik stilzwijgend zou kunnen aanzien, dat ik, reeds bij levende lijve, in eenig geschiedkundig geschrift onjuist werd voorgesteld als een handelend of behandelend persoon; daarom zie ik UEd. de navolgende teregtwijzing te willen opnemen aangaande hetgeen van mij in uw dagblad van heden gemeld staat.

Ik heb niet geappelleerd — waarom niet? men zou dat aan honderd duizend anderen kunnen vragen, wier antwoord kan een weinig belang was als het mijne. Maar heb ik niet geappelleerd in den zin zoo als in uw dagblad bedoeld wordt — in eene andere betekenisse — nee, maar alleen omdat ik het wel, maar geen ongelukkig als andere petitionarissen. Dit wil ik UEd. ook al niet lijdte voor de waarheid mededeelen.

Of er werkelijk een zwart register bestaat, waarvoor de sollicitanten van den tegenwoordigen tijd hebben te vreesen als vroeger de onduingende kinderen van ons land, voor den droes (nausis) ook dit weet ik niet en dit geschrijf verlang ik volstrekt niet te doen gelden als eene geleidsbelydenis, maar zeker weet ik, dat mij kortelings tweemaal eene onderzanding te heurt viel, waarmede ik zou moeten optrekken, dat de voordragten, waarop ik de eer heb door achtbare collegien als eerste kandidaat geplaatst te worden.

(1) Als wij van het haf van Gelderland spreken, bedoelen wij slechts de heeren RAU, VAN DE WALLE, VAN KAMPS, WELLES en SNEHLAGE. Wij maken eene eervolle uitzondering van de heeren SNEITHER en VAN DER RENNE.

zijn, als met zwarte rouwranden, omhuld schenen, zeker althans met eenen voor mij, donkeren blik bejegend.

Voor ettelijke maanden werd er door de Leidsche regtbank eene oorspronkelijke voordragt opgezonden voor de vacature van een plaatsvervangend regter, daarop waren gesteld mr. H. C. HUYSEN, mr. H. OLIVIER en mr. J. B. GORSMAN. Deze voordragt is terpygezonden, onder kenopgevang, dat mr. H. C. HUYSEN niet in aanmerking konen konen uitheefde van zijne avragerfchap met den heer grillier van de regtbank, en tevens met verzoek of, het — ik, zag de voordragt niet — om in diens plaats eene anderen voor te stellen. Toen is de voordragt veranderd geworden als volgt: mr. H. OLIVIER, mr. J. B. GORSMAN en mr. H. OMASSEN. Nu heb ik wel weder vernomen, dat de laatstgenoemde heer voor de eer der nominatie bedankt heeft, misschien, omdat de eer hem te lang duurde en hij te vermoed werd van zoelang op eene voordragt te staan, — maar deze bijzonderheid is voor mij een *res inter alios*, ik was het offer eener zijne wetsonderscheiding aangaande het zwagerschap, terwij anderen gelukkiger waren, ofschoon zij ook zwagers zijn bij dezelfde regtbank; maar voor de wet bak ik en doe dat gaarne.

Bij deze gelegenheid neg eene teregtwijzing voor uw blad van heden; het is niet de heer mr. van Gerinchem, die tot hewuste plaats bedoeld wordt, maar mr. T. GRAHAM VAN CORNUM. Dit, kan ik u verzekeren en weet het te best, omdat gengen de heer de plaats heeft ingenomen, welke ik gemenscht had te bezetten, en mij in zekeren, en ook reeds toegedacht was. Ook dit is geen geheim en UEd. heeft eenig recht om het te weten, vermits daarin de tweede onaangetante onderzinding voor mij bestaat, mij onlangs overkomen en waarvan ik boven, gewag maakte. De commissie van administratie voor de gevangenhuisen alhier was zoo goed geweest, ter vervulling der vacature van hunnen secretaris, mij met de heeren DE TEMMERMAN en DRABBE daarvoor te dragen, doch de heer VAN CORNUM is benoemd; in hoeverre zoodanige benoeming buiten de voordragt, en regelmatig is, volgens de reglementaire bepalingen, staat aan mij niet ter beslissing; ik wil er mijn oordeel ook niet over vellen, maar teken mij eenigzins met haast en achting,

UEd. Dv. Dienaar
H. C. HUYSEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN DER STAD AMSTERDAM brengen, mits deze voorloppig ter kennis van ieder, wien zulks zoude mogen aangaan, dat er alhier, in de Maand September aanstaande, eene TENTOONSTELLING van Kunstwerken door levende Meesters zal plaats hebben, zullende de verdere Bepalingen en Inlichtingen nader worden algemeen gemaakt.

Amsterdam, 2 Maart 1846.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
P. HUIBEEKER.
Ter ordonnantie van dezelve,
W. J. BACKER.

Weldadigheid.
Diaconen der roomsch-katholieke gemeente te Arnhem betuigen bij dezen openlijk hunnen dank aan hunne geëerde stadgenooten voor derzelve milde bijdragen in de, desor dagen, ten behoeve der roomsch-katholieke armen, door hen gehoudene buitengewone algemene collectie, welke inzameling de aanzienlijke som van f 707.45 heeft opgebracht. Arnhem, den 3den maart 1846.

Advertentien.

Aanbesteding.
DE DIJKSTOEL VAN HET POLDER-DISTRICT DE LIJMERS zal, op Woensdag den 11den Maart dezes Jaars, des voormiddags om 11 uur, ten huize van A. JANSSEN, te Zevenaar, openlijk, den minsteischenden aanbesteden.

Het LEGGEN van vijf nieuwe HOUTEN BRUGGEN.

Bastek en Voorwaarden zullen, van af den 4den Maart, bij den Secretaris van voormeld Polder-District, te Groessen, ter inzage liggen.

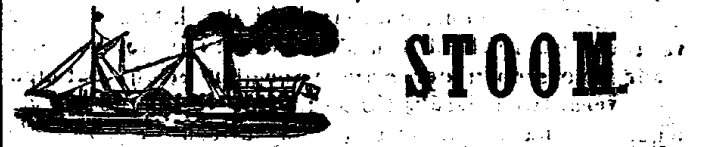
Ben hangensam te Velp geitgen BUITEN, bevattende, tusschen HED. RENHUIS, KORTENHUIS, STALLING, met TUIN en BOUWLAND, groot f Dender, 62 Roeden en 54 Ellen, te huurwaarden primo Mei eerstkomende, zal alhier, bij insetting, den 18den Maart 1846, en den 1sten April daarantvolgende bij toetslag, beiden des avonds ten 6 ure, geveld worden ten overstaan van den Notaris VAN ROSENTHAL, bij wien in persoon of met vrachtwijze brieven nader onderrikt is te bekomen.

Aan OUDERS en VOOGDEN, die, houdens de bestaande bepalingen, wenschen dat hunne Zonen of Pupillen tusschen twee op het STADTLEK GYMNASIUM toegelaten worden, wordt berigt, dat de Commissie, ten overstaan van welke de daartoe vooraf gevorderde EXAMENS moeten plaats hebben, zal woensdag den 11den Maart eerstkomende, ten twee ure, in het Locaal van het Gymnasium voornoemd.

Men is voornemens op Donderdag den 12den dezer, in de BANK VAN LEENING, te Arnhem, te verkoopen; De verstaane PANDEN over de Maanden October, November en December, ayn het jaar 1844. Arnhem den 3den Maart 1846.

Op een aangenaam gelegen Dorp in Gelderland, waar zich Protestantsche en Roomsche Catholieke Kerken bevinden, wordt, met I. Mei of vroeger, op billijke voorwaarden, voor een of twee personee, aangehouden KOST, INWONING of het vrije gebruik van eene of twee GEMEUBELEERDE KAMERS. — Adres, met french brieven, onder de Letter Q., bij den Boekhandelaar en Drukker A. P. H. VAN DE BRUUN, te Doesborgh.

Ben jeugdig Christelijk GOVERNOR, sedert jaren bij eene zeer fatsoenlijke familie binnen Arnhem werkzaam, wenscht, in nog eenige vrije uren binnen deze stad, te geven, ook op PIANO-FORTE en in het HANDELEN KENNEN, of zich belast te zien met eenig net en nuttig SCHRIJFWERK, of wat men berekenen kan tot zijn vak te behoren. — Franco brieven, met dadelijke opgave van uren, voorwaarden, enz., onder de letters K. L., bij den Boekhandelaar G. VAN ELDIK THIEME te Arnhem.

Het prachtige nieuwe ijzeren STOOMSCHIP MAGNET, Kapitein ALFRED BROWNLESS, zal, op Zaterdag den 7den Maart, des voormiddags, ten 2 ure, van Harlingen direct naar Londen vertrekken; — zijnde de afvaart van Harlingen bepaald op Zaterdag; volgens het getij, en van Londen op Harlingen iedere Woensdag, des morgens vroeg. Nadere informatien, vooral wegens het vervehden van veer naar Londen, waarvan niemand die zich bij de Agenten aanmeldt, wordt uitgestoten, als ook over dadelijke verzekering tot billijke premien, zijn te bekomen bij de Wed. ROUWE BODENBUIS & ZONN, en VAN OPPENS & ZONN, Agents der onderneming te Harlingen. — Aangaande verzending van goederen van Londen naar Harlingen en andere plaatsen, bij den Heer Directeur A. G. ROBINSON en GEORGE FIND, Lombardstreet, Londen. — De vrachten zijn zeer billijk. Bij alle Boekhandelaren in Nederland zijn de tekeningen van tekening voorhanden, en wordt Bestelling aangenomen op het

GOEDKOOPSTE BOEK- EN PLANTWERK. NIEUW NEDERLANDSCH MAGAZIJN, TER VERSPREIDING VAN Algemeene en Nuttige Kundigheden. Met ruim 200 PLATEN EN FIGUREN versierd. Prijs voor een Boekdeel van 52 Bladen 's Jaars f 5, Franco per Post f 6.25.

Tot PREMIE ontvangen de resp. Inteckenaers GRATIS een Boekdeel, waarvan alle Maanden een blad druks het licht ster; onder den titel van:

Schatkamer voor alle Standen.

Behelzende meer dan Honderd wetenswaardige bijzonderheden, benevens allerlei Huishoudelijke Voorschriften en zeer veel wat in de samenleving noodig, nuttig en aangenaam kan geacht worden. Prijs afzonderlijk f 1.50 's jaars.

Zij, die deze Schatkamer niet kennen, kunnen, even als van het Magazijn, bij de Uitgevers GEBROEDERS DIEDERICHS, te Amsterdam, en bij meest alle Boekhandelaren alom, de eerste, in Januarij II., uitgegevene Bladen ter inzage bekomen.

M. BALLOT, te Druccoten, heeft uitgegeven en alom versonden:

BERICHTEN omtrent ENDES, gedrukt in een tusschenliggende veld, door H. B. ... prediker in dienst der Nederlandsche Zending te Batavia. Met kaart en plaat. ...

Over FRIEDLANDS ARCHAEOLOGIE door A. J. ... geschiedkundig van J. J. CHRISTUS, ...

... 2 Maart 1846 ... Fatze van ... terzijde dezelve op ... prijs van f 9.50 ...

Waterhoogte te Arnhem. ... 3 Maart 2 ... Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.